

Friedrich Hölderlin

Válogatott versek

TARTALOM

HIMNUSZ A SZABADSÁGHOZ
GÖRÖGORSZÁG
EGYKOR ÉS MOST
A NAPISTENHEZ
AZ EMBEREK TETSZÉSE
SZÓKRATÉSZ ÉS ALKIBIADÉSZ
HÜPERIÓN SORSDALA
A KORSZELLEMHEZ
HEIDELBERG
MENÓN PANASZAI DIOTIMÁÉRT
MENON PANASZA DIOTIMÁÉRT
A DUNA FORRÁSÁNÁL
GERMÁNIA
AZ ÉLET FELE
AZ ÉLET FELÉN
AZ ÉLET FELÉNÉL
AZ ÉLET FELEÚTJÁN
AZ ÉLET FELÉN
AZ ÉLET FELE
AZ ÉLET FELE ÚTJÁN
AZ ÉLET DELE
AZ ÉLET FELÉN
AZ ÉLET FELÉN
MI AZ EMBER ÉLETE?
AZ ÉLET ÉDESSÉGEIT

HIMNUSZ A SZABADSÁGHOZ

Most az Orcusból is feldalolnám
gyönyörre a szürke árnyakat:
ezrek közül énfelem hajolván,
Istennő! hát megláthattalak.
Mint hajós, ha éjjel vízre kelvén
bíbor hajnalt ér a tengeren,
mint a lélek Elízium enyhén,
úgy elámul csodádon szemem!

Hódol már a sas is meg a sólyom,
nem vadássza már a kék eget,
s eléd fogva gyémántos zsinóron
büszke két oroszlán lépeget.
Még a vad folyó is visszahőköl,
s mint a szívem, némaságot ölt,
Boreas sem fúj teli tüdőből:
íme megszenteltetett a föld!

S ó! Királynőm jobbát nyújtja nékem
hűségemért szép dicséretül,
hatalmának bővigézetében
minden érzékem ujjong, hevül,
s ő, ki koronák fölött ítélő,
örök hangja cseng lelkemen át,
zengi a tér, zengi minden élő -
halld, szellemvilág, anyánk szavát:

„Én, kinek az Ős-Káosz parancsol,
bakkhoszi papnő, ki fut s nevet,
nyertem ifjú s merész indulatból
Szabadság Királynője nevet.
Közel láttam már a béke vesztét,
jöttek dühödt harag napjai,
ám törvényem a Szent Végtelenség
testvérihletése szabta ki.

Nem öl az én törvényem, de kedvez
hősnek, gyöngének testvérileg,
s joga van immár a szeretethez,
édes-szép joga mindenkinek.
Végzetetlen vidám s büszke körben
száll ez óriás erő tovább,
simul már édes vágytól gyötörten
a parány is hozzád, nagyvilág.

Útját mely szörny szeghetné sasomnak?
dörgést mely isten csitíthatott?
zsarnok szava tengert láncra foghat?
s eltéríthet-e egy csillagot?
Akit önnön bálványa se fékez
s fűzi csak önkéntes kötelék,
híven a szeretet szent hitéhez,
élheti szent s szabad életét.

Orionnak tiszta lángsugára
ily pompásan nem hullt e napig
a testvéri Tündarida párra,
s bókol az Oroszlán is nekik,
Héliosz is édes nyugalomban
pogányt-boldogítón mosolyog,
bő tenyészet kél, új élet dobban,
szép világa új fényben ragyog.

Akit önnön bálványa se fékez,
s fűzi csak önkéntes kötelék,
híven a szeretet szent hitéhez,
élheti szent s szabad életét.
Egyvalakit bélyegez a csúfság,
az egyetlen, aki kimaradt,
remek pályán róhatná az útját,
s nyög az ember torz iga alatt.

Istenekhez volt méltó leginkább -
hű Természet, néki megbocsásd!
hősiségnek őrzi még a titkát,
érhet még csodás szép gyógyulást.
Jöjj, eljöjj, teremtés perce újra,
süss fel, édes aranykori ég,
s örökös szövetségbe simulva
üld a Végtelenség ünnepét!”

Ó, testvérek! késhet-e az óra,
mely a bajt nem élteti tovább,
mely királyi reményt vált valóra
s menti szégyentől az unokát,
melyben istenerőnk szárnyra rebben,
s lelkünk kész üdvét megváltani? -
Testvérek az igaz szeretetben,
fel, Halandóság Királyai!

Minden idők istene! vigasszal
legyezed, húsíted szellemünk,
az mosolyog édes rózsá-arccal
ránk, ha kínzó tövis közt megyünk.
Árny ha száll az ősi becsületre,
s a szabadság bástyája ledől,

szívemből a végső könny pereg le,
s szebb honába sírva menekül.

Annak, mit a kor megtépni vágyott,
holnap virágban kell állnia!
Tavaszt szülnek még a rombolások,
kél a habból szent Uránia,
s Hüperión hősien robogva
ég, s elsápadnak a csillagok -
porladjatok, szolgák! sírotra
szabad napok mosolya ragyog.

S az Igazság, amely sírva bújta
Mínosz alvilági csarnokát,
lám, mint anya, vágyat érez újra
s öleli a földnek hű fiát.
Isteni Catónak szellemárnya
ül elíziumi diadalt,
s az erény ezer zászlója szállva
köszönti a győztes hadakat.

Istenek öléből a kevélyre
nem esőzik többé jutalom,
Ceres áldott rónáinak fénye
csillog barna sarlósasszonyon,
forró szőlődombokon vidámabb,
boldogabb a vincellér dala,
s mit az öröm adott a világnak,
nem fedi gondsárnyú éjszaka.

Hull az égből fénye szeretetnek,
ész s erő megújul e napon -
az aranykort visszatérítetted,
tisztá gyermek, édes Bizalom!
Él a hűség! és a szabadítók,
mint a cédrus, földre omlanak,
kiket bosszúra a haza hívott,
szebb hazába visz e csoda-nap.

Fekve rég a szűkös lenti lakban,
csontjaim, békén nyugodjatok! -
A remény kelyhéből még ihattam,
s láttam, hogy a hajnal felragyog!
Intesz ott, felhőtlen messzeségben
nékem is, Szabadság, messze cél!
Véletek, szent csillagok, az éjben
lantom ünneplőm együtt zenél!

BERNÁTH ISTVÁN

GÖRÖGORSZÁG

Gotthold Stäudlinnak

Ha platánok árnyán, hol virágok
között az Ilisszosz sietett,
ahol minden ifjú hírre vágyott,
hol Szokratész nyert meg szíveket,
mirtuszok közt Aszpászia járt, hol
testvéries örömhangzatok
szálltak a zsibongó Agoráról,
és hol édent Plátóm alkotott:

hol a tavaszt dalok fűszerezték,
hol a lelkesülés ársai
ömlendeztek, Minervát, a hegység
óvó istennőjét áldani -
hol az idő, mint egy istenálom,
költészetben múlatozva telt:
leltem volna ott reád, barátom,
ahogy szívem rád pár éve lelt.

Ó, akkor de másként is öllelek! -
Marathonról zengtél volna tán,
s mámoros két szemedből a legszebb
ihlet fénye sütött volna rám;
győzelemtől ifjult volna lelked,
s nem csaphatta volna meg babér-
lombos föld a lomha létlehellet,
melytől kedvünk dermedtté alél.

Szerelmed csillaga már nem ég fenn,
s ifjú rózsafény rád nem nevet?
Hellasz arany órái körén nem
éreznéd a múltó éveket;
mint a vesztatűz, izzott örökre
a szívekben erő, szerelem,
s akár a Heszperidák gyümölcse,
ifjúság virult ott szüntelen.

Amaz arany évekből miért hogy
sorsod részt nem juttatott neked!
A pompás athéniak be méltók
lettek volna inni éneked!
Lantszó mellett, fölvidulva kedvben
és édes bort kortyolgatva: így
pihented volna ki ihletetten
az Agora fáradalmait.

Ó, abban a szebb korban hiába
nem vert volna nagy testvérszived
népedért, mert szeméből a hála
mindig könnyen csalt ki könnyeket!
Várj! el kell már hogy az óra jöjjön,
mely szétválaszt port és istenit.
Térj sírba! nemes szellem,
a földön úgysem lelnéd elemedet itt.

Hol az ős istenfiak pihennek,
ledőlt a nagy Attika, a hős,
és az összeomlott márványtermek
romján most halotti csend időz.
Új tavasz jön, mosoly jár előtte,
de nem leli már testvéreit:
Ilisszosz szent völgyében örökre
mindet kopár pusztán temetik.

Vágyva vágyom ama jobb hazába,
Anakreon, Alkaios felé.
Bár alhatnám oly szűk házba zárva,
mint a marathoni hősöké.
Ó, a szent Göröghonért utolsó
könnyem, ami csordul, ez legyen!
Párkák! hadd csattanjon hát az olló!
Úgyis a holtaké már szívem.

RÓNAY GYÖRGY

EGYKOR ÉS MOST

Míg ifju voltam, reggel örültem én
és este sírtam; most, hogy idős vagyok,
kétkedve kezdem a napot, de
szent nekem és vidító a vége.

RÓNAY GYÖRGY

A NAPISTENHEZ

Hol, merre vagy? még mámorod ott dereng
lelkemben; épp most láttam az isteni
ifjút, amint a vándorúttól
lankatagon lefűröszi zsenge

fürtjét a felhők híg aranyában, és
önként felé néz még a tekintetem,
de ő már jámborabb vidékre
tért, hol a nép szive még imádja.

Szeretlek, Föld! megosztod a gyászomat,
mely lassan, mint a gyermeki fájdalom,
elszenderül, s mint szél zszibong el-
játszva a húron, amíg belőle

méltóbb zenét ki nem csal a Mester: úgy
játszik velünk köd s álom, amíg elő
nem száll a Kedves, s újra föl nem
izzik a lét s szellem tüze bennünk.

RÓNAY GYÖRGY

AZ EMBEREK TETSZÉSE

Nem szentelt-e dicső létbe merült szívem
most, mióta szeret? Több figyelem miatt
kísért, míg fecsegőbb, vad,
gőgös volt s üresebb szavam?

Ó! csak a piacit kedveli a tömeg,
csak erőszakosat tisztel a szolganép,
míg az isteniben nem
hisz, csak az, aki isteni.

RÓNAY GYÖRGY

SZÓKRATÉSZ ÉS ALKIBIADÉSZ

„Mért ajnározod úgy, nagyszerű Szókratész,
folyton ezt a fiút? nincs, ami többet ér?
mért nézed szeretettel,
mint az isteneket szokás?”

A mély elme a dús élet iránt hevül,
ifjú lángot az ért meg, ki világban élt,
s a bölcs élete végén
gyakran kedveli azt, ki szép.

RÓNAY GYÖRGY

HÜPERIÓN SORSDALA

Fönt jártok ti a fény
puha földjén, boldog Géniuszok!
Sugárzó isteni szellők
éringetnek titeket: szent
húrokon így művésznő
ujja ha játszik.

Sorstalan, így, alvó csecsemőként
lélegeznek az égiek;
szúzi-szerényen,
bimbón őrzik:
múlhatatlan
virul ott a szellem,
boldog szemeikből
pillant csöndes,
tisztá öröklét.

Nékünk más adatott. Ne lehessen
nyugvásunk helye.
Tűnnek, buknak
a szenvedők,
vakon, egy
óráról a másra, mint
a víz verődik
kőről kőre,
éveken át a bizonytalanba.

TANDORI DEZSŐ

A KORSZELLEMHEZ

Fellegsötétben régen uralkodol
fejem fölött már, korszakok istene!
Rongsok, romok széttáncorodnak,
s bárhova nézek, ijedt, vak álmok.

Súnyom gyerekként földre tekintetem,
bújnék előled kő üregébe - bár
föllelni bírnék egy zugolyt, hol,
Minden Erők Ura! meg ne látnál!

Ó! végre szemtől szembe mikor jutunk,
atyám? hisz előbb épp sugaradra kélt
föl szellemem, majd nagyszerűen
életem is te lehelted újjá!

Ád még erőt a zsenge tövek bora,
lát még halandó lágy-levegős napon
vigasztalóbb istent is éppen,
járva a halk ligetet: de ifjú

lelket te szólítsz hév ragyogásra, s bölcs
művészetekre aggokat, általad
a gaz gazabbá, semmivé lesz,
Minden Erők Ura! épp csak érintsd.

BERNÁTH ISTVÁN

HEIDELBERG

Rég szeretlek, öröm lenne anyámnak is
hívnom, s egyszerű dalt adnom ajándokul;
legszebb város e honban,
láttam bár eleget, te vagy.

Mint erdő madara csúcsokat átrepül,
úgy ível folyamod tükre fölött a híd,
könnyeden és erősen,
s döngetik kocsik, emberek.

Átmentemben, akár isteni bűvölet,
szegzett egyszer oda holmi varázslat, és
csábítón a hegyekbe
intett nékem a messzeség,

és az Ifju, az ár távol a síkra tört
boldog-bánatosan, mint ha betelt a szív
s az idő folyamába
hull, merülni szerelmesen.

Friss forrásokat és a szökevény kapott
tőled árnyakat is, néztek utána a
partok, s nyájasan arcuk
ott rengett a futó habon.

Zordan dőlt nagy idők titkaitól nehéz
árnyával s az egész völgyre feküdt a vár
orkán tépte falakkal;
ám az örök Nap ifjító

fényt ontott a gigász tömbre, a rom körül
zöldebb volt a borostyán, a hegyoldalon
nyájas lombjukat erdők
zúgatták le a vár felől.

Cserjés nyúlt virulón lejtve a völgybe, hol
dombnak kúszva vagy a part üde ékeként
víg utcáid a kertek
illatölében nyugszanak.

RÓNAY GYÖRGY

MENÓN PANASZAI DIOTIMÁÉRT

1

Nap nap után odakint járok s a kegyest keresem csak;
sorra kifágtattam már a vidék utait;
mind bebolyongtam a hűs hegyeket, forrásokat, árnyas
berkeket is; föl-alá tébolyog egyre a szív
s nyugtot eseng; így búvik a megsebesült vad az erdőn,
hol máskor pihen a déli homály lugasán;
jaj, de szegényt ez a zöld tanya többé föl nem üdíti:
álmát nem leli, nyög, s kergeti folyton a nyíl.
Rajta meleg nappal se segít már, sem hűvös éjjel,
habba hiába merül: arra sem enyhül a seb.
S mint neki hasztalan az, ha a föld üde gyógyfüveket hajt,
s nincs fuvalom, melytől vére folyása csitul:
ó, drágák! ime így vagyok én is - s jaj, koponyámból
bús álmom tövisét senki se tépheti ki?

2

Az se segít, ti halálistenségek! ha a férfi,
kit leigáztatok, és el se bocsájt kezetek,
s kit, Gonoszok, leragadtatok a vak borzalomájba,
ott kutat és könyörög s háborog ellenetek,
vagy türelemmel időzik a szörnyeteg átok alatt is,
és ajkán mosoly, úgy hallja komor dalotok!
Hogyha lejutsz, üdvöt ne kívánj ott, szótlan aludj lent!
Mégis fölbuzog a szíved alatt a remény;
megszoknod, lelkem! megszoknod nem lehet ezt még,
s jég álmod közepett egyre csak álmodozol!
Nincs nekem ünnepem, ám hajamat koszorúval övezném.
Nemde magam vagyok? ám mintha baráti meleg
szállna felém - s mosolyognom kell és ámulat önt el:
hogyan lehet ily boldog kínjai közt is e szív?

3

Ó, szerelem! holtakra is omlik a fényed, arany láng!
Éjemen, ó, szebb kor, képeid izzanak át?
Nyájas kert, vörös, alkonyodó hegyek orma, köszöntlek,
s hallgatag erdei út, régi öröm tanuja,
téged is, és titeket, fenn egykoron áldva, kegyelmes
fénnel rám ragyogó mennyei csillagokat!

Ó, szeretők, május szép sarjai, hányszor idézlek,
halk rózsák, s téged is, gyönyörű liliom!
Tűnnek a szép tavaszok, s év év hátára nyomulva
változik és rohan: így zúg tova fönn az idő
testünk romja fölött, ám a boldog szemek őrzik
és új élet vár arra, ki hőn szeretett,
mert mind, csillagok évei, napjai egybefonódtak
meghitt-végtelenül, ó Diotima! körénk.

4

És mi, akár a szerelmes hattyúk, párba simulva
hogya pihennek a tón, vagy habokon lebegőn
néznek a vízbe, melyen felhők bodor árnya ezüstlik,
s ringó testük alatt éteri kék suhan el:
úgy éltünk mi a földön. S Észak, a hű szeretők vad
ellensége ha jajt keltve kiszállt, s levelét
elhullatta az ág, s az esők tovahúztak a szélben:
csak mosolyogtunk, és lágy szavainkban önön
keblünk istene szólt, egy lelki zenébe merültünk,
s boldog-mély nyugalom, gyermeki béke ölelt.
Ám most pusztá a ház, szemeim fényét elorozták,
és elvesztettem már vele enmagam is.
Így kell élnem ezért, imbolygón, tétova árnyként,
és üres arccal ijeszt, még ami vár, a jövő.

5

Ünnepet ülnék, ámde miért? társulva dalolnék,
ám egyedül vagyok, így isteni kedv nem emel.
Ez, tudom, ez nyomorít meg, ezért bénítja meg átok
bennem a vágyat, ezért gáncsol el útjaimon,
hogymint néma gyerek, naphosszat ülök, nem is érzek,
s pillámon csak a könny csordul alá hidegen.
És a mezőkön a fű, a madár dala mind szomorít csak,
mert örömeivel az ég hírnöke mindegyikük,
bús keblembe viszont a nap áldó fénye csak úgy süt
dermedt-magtalanul, mint a nagy éj sugara,
s ah, ridegen s üresen, mint börtön boltja, az ég is
görnyesztő teherül domborodik fölőbém.

6

Hajdani drága vidék, ifjúság! semmi imádság
nem hoz vissza? feléd nem vezet út soha már?
Lenne enyém a bukottak sorsa, akik körülülték
boldogan egykor a víg istenek asztalait,
ámde betelve hamar, hanyag, álmodozó lakomázók,
elnémultak utóbb, és daloló levegő
s nyíló földek ölén elaludtak, alusznak, amíg majd
égi varázsige szól, költi a szunnyadozót
s újra a zöld tereken mulatozva bolyongani készti -

szent lehelet lobog át akkor a híg alakon,
hogya az ünnep lelke kigyúl, szerelem heve csordul,
mennyből omlik alá, zsongva iramlík az ár,
zendül lent a világ, a nagy éjszaka kincseit osztja,
s fölillantja az ér eltemetett aranyát.

7

Ó, ki a válás útján már, hogy tőled elestem,
arra mutattál rá vígaszomúl, ami szebb,
s egykor, akárcsak az istenek, oly némán tanitottál
nagyra tekinteni, hön zengni az égietek:
mennyei gyermeke! újra elém tűnsz, újra köszöntesz,
s fentebb dolgokról szólsz, ahogy egykoron is?
Látod, sírnom kell im előtted, a jobb s nemesebb kort
föl-fölidézve, s a szív szégyene közt akadoz;
mert oly rég, oly rég csak utánad esengve bolyongok
földünk tévutain hasztalanul, s be sok év
szállt el azóta, hogy együtt néztük sejtelemittas
szívvel, Védangyal, esti egünk tüzeit.

8

Ó, Hősnő! csak téged tart fenn fényben a fényed,
és szeretetben tart fenn a szelíd türelem,
s még egyedül sem vagy, van játszótársad elég ott,
hol rózsái között nyugtat az év virulón,
és maga égi Atyánk küld lágyan zengedező, szép
Múzsákkal bölcsődalt mosolyogva feléd.
Él még, él! nincs híja sem, ő száll halk suhanással,
úgy, mint hajdan, elém, ő, az athéni leány!
És ahogy, ó, Nemtő! a halandókhöz lebecsátod
homlokod égi derűs, áldva nyugodt sugarát,
arra tanítsz s azt mondod, azért, hogy mondjam utánad
másoknak magam is, mert hiszen ők se hiszik:
gond, dühök elmúlnak, pusztán az öröm maradandó,
s fényes arany nap vár még a nap alkonyatán.

9

Néktek is, égietek, im hálát kell adnom, a dalnok
végre szabad szívből küld ma felétek imát.
S mint amikor vele föl, napos ormokon álltam: a lelkem
templom, egy isten szól benn, szava életet ad.
Én is im élni kívánok! a táj már zöldül! akár szent
hárfa, Apollónak zengnek ezüst hegyei!
Jöjj! hiszen álom volt csak a múlt! behegedtek a véres
szárnyak már, s a remény újrászületve lehell!
Nagyra találni - nagy út; s mily nagy van hátra! ki forrón
s így szeret, arra az ég vár, s neki mennie kell!
Hát ti vezessetek, ó, nászórák, ifjúkorom mély
percei, szent sugalom üdve, maradjatok itt,

jámbor vágyak, lelkesülés heve, és ti is, áldott
génuszok, szeretők közt örömet lakozók,
el ne suhanjatok addig, amíg a közös talajon, fönn,
ott, hol az üdvözülők, vágyva leszállni megint,
ott, hol az égi futárok, a csillagok és sasok élnek,
hol múzsák, hősök, hol szeretők hona áll,
eggyé nem forrunk, vagy akár itt, hűs szigeten, hol
testvérek várnak kertjük ölen virulón,
hol dalaink igazak, kikelet ragyogása tovább szép,
és új esztendő nyílik a lelkek előtt.

RÓNAY GYÖRGY

MENON PANASZA DIOTIMÁÉRT

Úgy éltünk mi, akár a szerelmes hattyúk a fényben,
csöndesen úszkálnak, ringnak a fodrokon át,
s nézik a tó tükrén az ezüst felhők vonulását,
míg hűvös éteri kék fodroz a testük alatt,
így éltünk mi is itt. S ha felénk mordulva az észak
intett és panaszát zúgta, lehullt a levél,
lombját sírta az ág és szálltak a szélben az essők,
csak mosolyogtunk, mert tudtuk, egy isten is óv
és szavainkra figyel, meghitten zeng a szivünkben
egy dalt s csak mivelünk gyermeki s néha vidám.
Pusztá, kihalt ma a ház, elvették tőlem a fényt is,
téged vettek el és véled a két szememet.
Körbe bolyongó árny vagyok, élek ugyan, de nem értem,
mért kell élnem még, fénytelen, egyre tovább.

RADNÓTI MIKLÓS

A DUNA FORRÁSÁNÁL

...Mert akárha dicsőn hangolt, kimeríthetetlen
orgonasípkból áradna
tisztán, szent boltívek alatt,
költögető előjáték, a reggel,
csarnokról csarnokra szökellvén,
dallamosan, üdítőn,
hideg árnyak közt megtöltve a házat
lelkesedéssel, míg végtére
felébred, kél, s az ünnep
kelő napjának felel
a gyülekezet kórusa: így jött
hozzánk a szó Keletről,
és a Parnasszosz sziklái s a Küthairónon hallom,
ó, Ázsia, ekhód, megtörik ez
a Capitoliumon, ront ha alpesi görgeteg, jön

hozzánk egy Jövevény,
költögetőnk, az
emberformáló Hang.
Bámul a lélek,
mind a megérintettek lelke, s éj volt
a legkülönbek szemén is.
Mert sokra képes,
szilaj vizeket, sziklát, szikraesőt is
megfékez művével az ember,
és fennkölten a kardtól
sem retten, de ha isteni éri, lesújtva
áll az erős,

szinte mind a vad; ez,
édes ifjúságtól üzve,
nyugtalanul kószál hegyeken,
déli hőségben érzi
ereje teljét. Ám ha játszi
szellőkkel a szent fény
lejjebb száll, s hűsebb sugárral
az örömteli szellem közelíti a boldog
földet, elnyúlik csak, mert épp ami legszebb,
azt nem szokta, szunnyad máris, éjre,
csillag jött előt, dől. Így mi. Mert némelyek
szeme fénye kihúnyt, mielőtt dús isten-ajándék

vígsága elért volna minket
Ióniából, Arábiából, s a drága tanítás
és sok édes dal már elhúnyt lelkük
öröme se hangolhatta, de páran
virrasztottak. Jártak köztetek, szép
városok polgárnépe, elégedetten,
harci játékoknál, hol a hős különben titkon,
láthatatlan ült, költőknél, csak nézte a küzdést,
és mosolyogva dicsérte, ő, a magasztalt,
e komoly-ráérős gyermeknépet. Volt s van
szüntelen szeretet. S bár elkülönítve,
gondolunk egymásra, ti, Iszthmosz, Képhiszosz
s Taigetosz boldogultjai,
rátok éppígy, kaukázusi völgyek,
vénséges-ifjú paradicsomok, ti,
így prófétáidra s pátriárkáidra,

ó, Ázsia, erőseidre, anyánk!
Nem féltek ők evilági jelektől,
vállukon égbolt s teljes sors volt,
naphosszat álltak, sziklagyökéren,
elsőül tanulták, önmagukként
mint kell szólniok

Istenhez. Ők most nyugosznak. Ám ha ti,
s ezt mondani kell,
ha ti régiek, mind, nem mondtátok, honnét
adjuk neved: szentül igazott, neved,
Természet! mi néked, kiből újként lépnek ki, akárha
fürdőből, az isten-szülöttek.

Bár csaknem mint árvák járunk;
valójában csak egy gond-viselés nincs többé;
ám, gyerekkort idézve, ifjak
sem idegenek soha a házban.
Háromszor élnek, mint első
fiai az égnek.
S nem hiába lelünk áldott
birtoka lett a hűség.
Nemcsak minket, őrzi tiéteket is,
és a szent helyeken, fegyvereinél a szónak,
melyeket, sors fiai, távozva innét,
ránk hagyatok, ügyetlenebbjeitekre,
jó szellemek, ti vagytok ott is,
gyakran, ha szent felleg jár valaki körül,
bámulunk csak, nincs magyarázat.
Ám ti nektárral levegőnk fűszerezvén
örvendeztetek, vagy töprengésre
birtok minket, s akit igazán szerettek,
nem nyugszik, míg köztetek ott nincs.
Így, Jóságosak! engem könnyen öleljetek csak,
hogyan maradni kedvem volna, dalt vár egy s más,
most azonban, boldog könnyel,
mint a szerelmi legendák, érjen
véget az ének, így is ment sok
elpirulással, sápadással,
kezdettől fogva. De minden így megy.

TANDORI DEZSŐ

GERMÁNIA

Nem őket, a boldogokat, kik megjelentek,
a bálványokat az ősrégi földön,
őket hívnom már nem szabad, de ha,
ti honni vizek, most tivéletek
jajong a szív szerelme, mit akar mást,
a szentül gyászoló? Várakozásban
reszket az ország, s mint forró napokban
leereszkedve, ti vágyakozók!
sejtelmes ég borítja ránk ma árnyát.
Ígéretekkel vemhes ég, s úgy érzem,

fenyegető is, de nem hagyom én el,
s visszafelé lelkem ne meneküljön
hozzátok, nekem oly kedvesek, halottak!
Mivel meglátni szép orcátokat,
mintha csak máskor, félek, hogy halálos,
s ébreszteni alig szabad halottat.

Elszökött istenek! ti is, ti jelenvalóak, akkor
igazabbak még, megvolt az időtök!
Nem tagadok semmit, semmit se kérek.
Mert ha a vég jön, és a nap kilobban,
a papot sújtja előbb, de utána
megy a templom, a kép, s erkölce is
árnyországba, s nem akar már ragyogni.
Csak mintha síri fáklyákról, arany
füstfelhő száll, a monda, fönt keresztül,
s kétkedőknek, fejünk körül dereng most,
s nem tudja senki, mi lesz vele. Érzi
azoknak árnyát, kik valaha voltak,
a véneket, kik újra földre szállnak.
Mert sürgetnek immár az eljövendők,
és nem késik tovább a kék egekben
szent serege az istenembereknek.

Zöldell, nyersebb idők nyitányaként már
a nekik nevelt mező, és kész az adomány is
az áldozati lakomára, völgyek,
folyók tárulnak prófétai ormok
körül, hogy messze Napkeletre lásson
az ember, s onnan a változások soka felkavarja.
De az éterből lehull
a hű képmás, és isteni szózatok
záporoznak le róla, és zeng a berek szíve.
S az Indus partján felszállt sasmadár
a Parnasszus havas
ormain átrepül, magasán Itáliának
áldozati halmain át, s boldog zsákmányt keres
az apának, s gyakorlottabb, mint egyébkor,
a repülésben az öreg, s repesve
lendül átal az Alpokon és lát sokféle földet.

A papnőt, isten legnémbább leányát,
ki úgy szeret hallgatni elmerülten,
őt keresi, nyitott szemmel ki nézett,
mint ki nem tud semmit, mikor vihar
zendült feje fölött halálosan meg;
valami jobbat alított a gyermek,
s lőn végre nagy ámuldozás az égen,
mert egy hitében nagy, mint ő maga,
az áldó szűz, a magasság ura.
Ezért küldték a követet, ki ráismer azonnal,

s mosolyogva így tűnődik: törhetetlen,
 más szó próbáljon téged, s mondja fennen
 az ifjú, Germánia fele nézve:
 „Te választott, merő
 szeretet vagy és elég erős már
 a súlyos boldogságot hordani,
 azóta, hogy elrejtőzve a fák közt s az édes
 szenderrel teli mákban, részegen, reám nem ügyeltél,
 soká, mígnem kisebbek is érezték már
 a szűzi büszkeséget, s elámultak: honnan s kié vagy,
 de te magad se tudtad. Én felismertelek,
 és titkon, amíg álmodtál, baráti
 jelet hagytam itt délben, távozóban,
 a száj virágát néked, s te egyedül beszéltél.
 De küldted teljét arany ígéknek is,
 te boldog! a folyókkal, s azok kifogyhatatlan
 mindenfelé buzognak. Mert szinte, mint ama szenté,
 aki anyja mindennek, amit
 máskülönben rejtettnek mond az ember,
 szeretettel s szenvedéssel
 s úgy telve sejtelemmel
 s úgy telve békességgel a kebled.

Ó, igyál hajnali levegőt,
 mígnem kitárulsz,
 s amit a szemed lát, nevezd meg,
 nem maradhat titok tovább
 a kimondatlan immár,
 mivel régóta rejtve van;
 mert halandókhöz illik a szégyen,
 s így szólni többnyire
 bölcs is az istenekről.

De mikor fölösebb, mert forrásként buzog
 az arany, s zord lett a harag az égen,
 éj s nap között
 az igazinak el kell jönnie.

Háromszor írd körül,
 de maradjon kimondatlannak is,
 ó, ártatlan, ahogyan itt áll.

Ó, nevezd meg, te, a szent föld leánya,
 egyszer anyád. A vizek morajlanak a sziklán,
 s erdőn a vihar, s az ő nevére
 felzeng az ősi időkből az Elmúlt-isteni újra.

De más az! s idefénylik és beszél
 az eljövendő is a távolokból.

De az idő szívében
 nyugodtan él a szentelt
 szűzi földdel az éter,
 s örömmel vannak, emlékezetül,

az igénytelenek,
vendégségben az igényteleneknél,
ünnepnapjaidon.
Germánia, hol te vagy a papnő,
s fegyvertelen tanácsot adsz
népeknek, uralkodóknak.

LATOR LÁSZLÓ

AZ ÉLET FELE

Sárga körtéivel csüng
s vadrózsákkal befutva
a tóba a part,
ti szépséges hattyúk,
és csóktól ittasan
merítitek
fejetek a józanság szent vizébe.

Jaj nekem, hol lelek
virágot télen, és hol
napsugarat
s árnyékot a földön?
Szótlán s rideg
a fal, s csörgése hallik
szélkakasoknak.

BERNÁTH ISTVÁN

AZ ÉLET FELÉN

Sárga körtékkal és
teli vadrózsával, a domb
belecsüng a tóba,
ti, hamvas hattyúk,
csókittasan
mártjátok fejetek
az istenjózanságu vízbe.

Ó jaj, hol találom én, ha
tél van, a virágokat, hol
a napfényt,
s árnyékát a Földnek?
Falak állnak
hidegen, némán, a szélben
csattog a szélkakas.

GÖRGEY GÁBOR

AZ ÉLET FELÉNÉL

A parttól sárga körte
és dús vadrózsa hajlik
most a tó fölé
s ti, szelíd hattyuk,
csókoktól részeg
fejeteket szent józan
hús vizekbe mártjátok.

Jaj nekem! hol vegyem
majd télen a virágokat, s hol
a napsugarat
s az árnyékot e földön?
Néma falak
hidegen állnak, szélkakas
csörög a szélben.

HAJNAL GÁBOR

AZ ÉLET FELEÚTJÁN

Sárga körték és
csipkegolyók özönével
csüng a tóra a táj.
S hattyuk, ti megszelidültek,
csók-mámor után
fürdetitek fejeteket áldott
hüvösség habjaiba.

Jaj, hol lelek én, tél
jöttén virágokat, napsugarat,
árnyék-játékot a földön?
Állnak hidegen, némán
a falak s csak a kémény
bádog zászlaja sír.

ILLYÉS GYULA

AZ ÉLET FELÉN

Megrakva sárga gyümölcssel
s vadrózsával telehintve
hajlik a tóba a part,
ti gyönyörű hattyuk!

s csókoktól mámorosan
merül fejetek a józan
szent víz habjaiba.

Jaj, honnan veszek én, ha
majd jön a tél, virágokat, áldott
napsugarat
s árnyékot a földön?
Szótalanul, ridegen
állnak a falak, a szélben
csattognak a zászlók.

KÉPES GÉZA

AZ ÉLET FELE

Sárga gyümölcssel hajlik
és vadrózsával telten
a tóba a part,
ti boldog hattyuk;
és csóktól ittasan
hajtjátok fejetek
a szentül józan vízben.

Jaj, hol veszem én, ha
tél lesz már, a virágot és
a napsugarat
s árnyékot a földön?
A falak némán
állnak és ridegen, a szélben
csikorog a szélkakas.

KERESZTURY DEZSŐ

AZ ÉLET FELE ÚTJÁN

Sárga virággal és vad
rózsákkal rakva csüng le
a part a tóba,
ti nyájas hattyuk
és részegen csóktól
a józan és szent vízbe
mártjátok fejetek.

Jaj nékem, hol kapok én, ha
tél jön, virágokat és hol
napsugarat
és árnyékot a földön?

Falak merednek
szóttan s hidegen a szélben
csörögnek a zászlók.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

AZ ÉLET DELE

Sárgás körtéivel dől
vad rózsákkal rakottan
a tóba a táj;
ti nyájas hattyúk,
csókittasan
hajjtátok a
szentjózan vízbe a főtök.

Jaj nékem, hol veszem,
ha tél jön, a virágot és hol
a napsugarat
s árnyát is a földnek?
Hideg falak
állnak némán, a szélben
zirren a zászló.

RÓNAY GYÖRGY

AZ ÉLET FELÉN

Sárga körtékkal és vad
rózsákkal omlik
a tóba a hegy;
óh drága hattyúk,
csókmámorosan
merül fejetek
a szentjózan vízbe.

Jaj nekem, hol kapok, ha
tél lesz, virágokat és
ragyogó napot
és földi árnyat?
Hidegen állnak
a néma falak, a szélben
zörög a szélkakas.

SZABÓ LŐRINC

AZ ÉLET FELÉN

Sárga körtéket csüggeszt,
vadrózsa-burjánzást vet
a tóba a vidék.
Ó, drága hattyúk,
csóktól ittasult
koponyátok bukjon
józanító, szent vízbe.
Jaj nekem, ha a tél jön,
honnét vegyek virágot,
napfényt, honnét
árnyát e földnek?
Szóttan falak állnak
ridegen, a szélben
megzörrennek az ércakasok.

TANDORI DEZSŐ

MI AZ EMBER ÉLETE?

Mi az ember élete? az istenség képe-mása.
Az ég alatt vonulnak a földiek mind,
és látják az eget. De olvasva, mint az írásban,
utánozni a végtelent, a gazdagságot, emberek.
De gazdag-e hát az egyszerű
ég? Az ezüst felhők
mint a virágok. De onnan esőzik
a harmat, a nedvesség. De ha
kialszik az egyszerű kék, a fénytelen,
a márványforma, akár az érc,
a gazdagság jele.

LATOR LÁSZLÓ

AZ ÉLET ÉDESSÉGEIT

Az élet édességeit kiittam én már,
az ifjúság öröme messze, messze rég már!
Április, május, július be távol!
Semmi vagyok már, válnék a világtól.

RÓNAY GYÖRGY